

КОЛОМІЄЦЬ Іван Петрович

*Київський інститут Національної гвардії
України,
слухач магістратури*

ВОЄННА БЕЗПЕКА УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ ЄВРОПИ

Проголошення незалежності України, підтверджене результатами всеукраїнського референдуму, утворило нову соціально-політичну реальність в країні. Сталася необхідність створення нової політичної системи, що ґрунтується на демократичних морально-етичних принципах розвитку та враховує національні інтереси, включаючи захист їх від зовнішніх і внутрішніх загроз. Існування України як незалежної та стабільної держави безпосередньо пов'язане з питанням національної безпеки, особливо актуальним на фоні російської агресії. В умовах нового геополітичного середовища національна та воєнна безпека України все більше залежить від інформаційно-психологічного протистояння та здатності країни реагувати на нові виклики та загрози у цій сфері, а також забезпеченні власної воєнної безпеки.

Інформаційно – психологічне протистояння має на меті змінити сприйняття історії як в самій Україні, так і зміни в європейських країнах, переформувати ідеологічні установки та цінності у суспільстві європейських країн. Це важливо, оскільки у світі спостерігаються процеси переоцінки внутрішньої та зовнішньої політики держав, а також їхньої участі в міжнародних інтеграційних об'єднаннях. Зміни в інформаційно-психологічній сфері можуть суттєво вплинути на міжнародне сприйняття ситуації в Україні та її партнерських відносин з іншими країнами. В умовах інформаційної війни, що ведеться проти України, важливим є розвиток стратегій для контрпропаганди та посилення національної стійкості через інформаційні кампанії та освітні ініціативи.

В Україні до початку повномасштабного вторгнення відбувалась «гібридна війна», яка поєднувала інформаційні, психологічні, економічні та культурні аспекти. Це вимагало повноцінного реагування на нові виклики та довгострокове стратегічне планування для захисту національних інтересів та стабільності країни.

російське повномасштабне вторгнення в Україну дуже сильно змінило підходи західних лідерів до гарантування безпеки власних країн, адже на континенті вперше з часів Другої світової виникла повномасштабна війна з застосуванням всіх спектрів озброєння, і як виявилось масовими порушеннями законів та звичаїв війни зі сторони росії. До початку повномасштабного вторгнення в Україну в світі значно зросла обуреність через економічні дії Росії, які були орієнтовані на військові цілі для досягнення своїх агресивних цілей, перш за все це нарощення виробництва озброєння і поступове збільшення своїх

збройних сил. Заява Трампа про можливу відмову від захисту європейських союзників по НАТО, якщо вони не збільшать витрати на оборону, також посилила напруження серед європейських країн.

Багато європейських країн стали активніше шукати способи підвищення своєї оборонної готовності, що включало не лише збільшення витрат на військові потреби, але й удосконалення системи колективної безпеки. Паралельно, країни НАТО зосередилися на посиленні своєї присутності в Східній Європі, щоб протидіяти можливим загрозам та забезпечити стабільність у регіоні. Захист від кібератак і інформаційних впливів став ключовим аспектом національної безпеки, оскільки ці нові загрози можуть суттєво вплинути на стабільність держав і суспільств. Європейські країни в свою чергу активно працюють над збільшенням своєї військової незалежності від США.

Невизначеність стосовно застосування 5-ї статті договору НАТО змушує європейських лідерів розглядати альтернативні плани захисту від російської загрози. Один із таких планів – це створення «загально-континентального доповнення» НАТО, яке має на меті підвищити обороноздатність європейських країн. Це не означає повне заміщення НАТО, а скоріше розглядається європейська автономія в рамках НАТО, де військовий блок ЄС працюватиме разом з американськими гарантіями безпеки. Першим кроком у цьому напрямку може бути створення посади єврокомісара з оборони.

Також в рамках ЄС розглядається концепція Стратегії безпеки Європейського Союзу, яка передбачає активну роль ЄС у забезпеченні безпеки як всередині континенту, так і за його межами. Стратегія включає розвиток європейських сил реагування, підвищення рівня спільної оборонної підготовки і взаємодії між державами-членами.

Одночасно з цим, Європейський Союз продовжує підтримувати стратегічні партнерства з країнами, що не є членами НАТО, але мають важливе стратегічне значення для безпеки Європи. Зокрема, ЄС активно співпрацює з Україною в рамках ініціативи Європейського сусідства та надає підтримку в реформуванні українських збройних сил і забезпеченні їхньої інтеграції в європейську безпекову архітектуру. Таким чином, Європа вживає комплексних заходів для посилення своєї обороноздатності і зменшення залежності від зовнішніх сил, зокрема США. Це спрямоване на забезпечення більшої автономії у сфері безпеки та ефективну відповідь на нові виклики в глобальному середовищі.

Європейські лідери чудово розуміють, що без існування України не може існувати архітектура безпеки Європи. Нестабільність у питанні американської допомоги та озброєнь для України створює реальну загрозу для країн НАТО в Європі. Європейські країни вже перевищили обіцянки Вашингтону в підтримці України, але їм доведеться брати на себе ще більше відповідальності, враховуючи можливість витрат на допомогу Україні у своїх оборонних бюджетах.

Наявність ядерної загрози з боку росії та можливе розміщення її тактичної ядерної зброї в Білорусі націлені на зміни в архітектурі безпеки Європи шляхом активного залякування країн НАТО власною військовою силою. Представниця Державного департаменту США вважає, що це потребує структурних змін в ООН, оскільки право росії на вето у Раді Безпеки є парадоксом, коли держава-агресор має таку важливу роль у міжнародних рішеннях. Таким чином, виключення росії з ООН є важливим кроком для забезпечення світової безпеки, особливо з урахуванням наявності юридичних підстав для цього. Також варто відзначити, що національні стратегічні інтереси повинні бути поєднані з міжнародними зусиллями для забезпечення стабільності. У цьому контексті важливими є нові ініціативи для розвитку європейської автономії в сфері безпеки, а також укріплення співпраці між країнами-членами НАТО і ЄС.

Крім того, крім збільшення витрат на власну оборону та змін у структурі військ і розташуванні ядерних сил, Європі також потрібно переглянути роль України в системі європейської безпеки. Угоди про гарантії безпеки між Україною та країнами-свідками (Британією, Німеччиною та Францією) є практичним кроком у напрямку включення України до загальноєвропейської системи безпеки. Проте ці угоди розглядаються як тимчасові, до того часу, поки Україна не стане членом НАТО, оскільки тільки Альянс може гарантувати її та європейську безпеку.

Отже в загальному можна сказати що європейська система безпеки тісно пов'язана з існуванням України як держави, і в даний момент це особливо актуально. Україна зараз ціною тимчасової втрати своїх територій, ціною безповоротних втрат своїх громадян та військових забезпечує безпеку та мир Європи, тому європейським лідерам необхідно докладати набагато більше зусиль для забезпечення допомоги Україні. Крім того, необхідно враховувати, що геополітична ситуація продовжує змінюватися. Тому Європа має бути готова до нових викликів і адаптувати свої стратегії відповідно до динамічних умов. Підтримка України та її інтеграція в європейські структури безпеки є не тільки питанням моральної відповідальності, але й стратегічної необхідності для забезпечення довгострокового миру і стабільності на континенті.